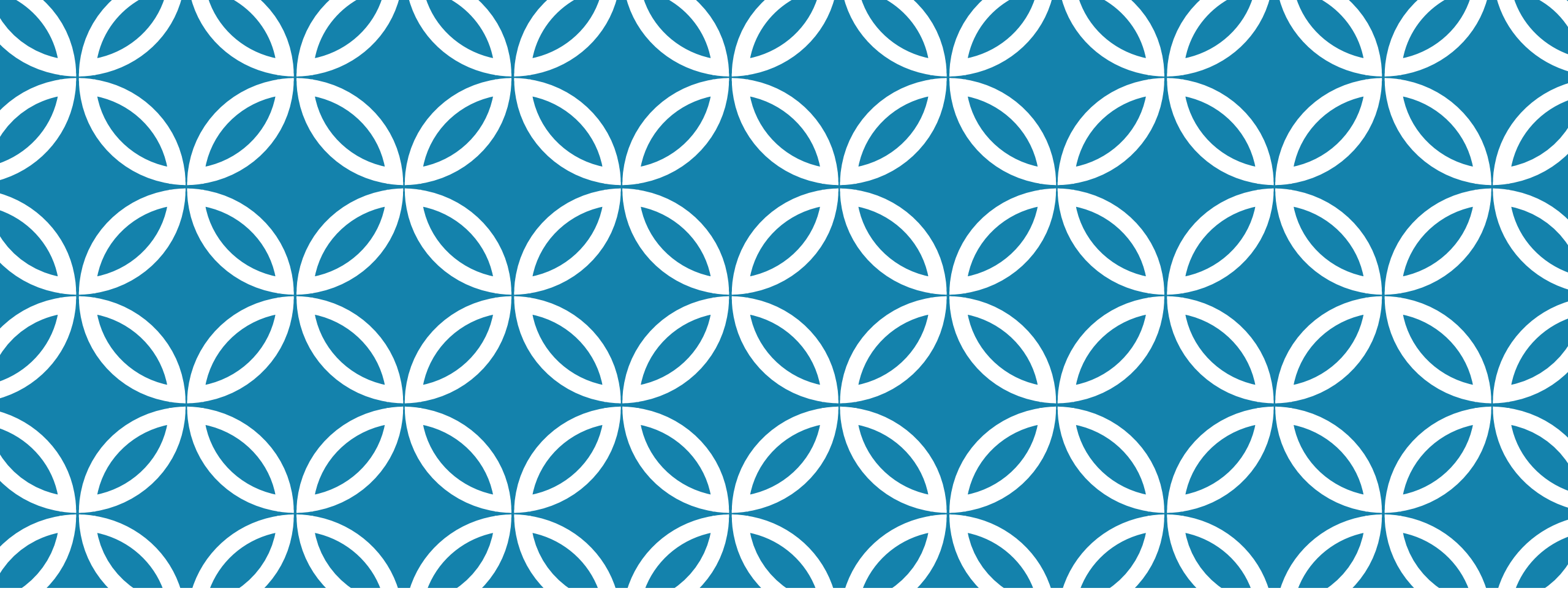

2-SOSYAL GÜVENLİK KAVRAMI ile BENZER ve İLİŞKİLİ KAVRAMLAR

Öğr. Gör. Yusuf Can ÇALIŞIR

****BENZER KAVRAMLAR****

1-Sosyal Yardımlaşma Kavramı:

Toplum içinde yaşayan kişilerin ihtiyaçlarını karşılamak bakımından karşılıklı olarak birbirlerine yardımlar yapmasını ifade eden bir kavramdır.

- Sosyal yardımlaşma **aynı toplumun üyesi olmaktan ve bir arada yaşamaktan doğan bir dayanışma olgusudur.**

****BENZER KAVRAMLAR****

- **Sosyal yardımlaşma en eski ve en yaygın klasik sosyal yardım yoludur.**
- Sosyal yardımlaşmanın özünü oluşturan sosyal dayanışma, sosyal güvenlik ihtiyacı ortaya çıktıktan sonra gerçekleşir.
- **Sosyal yardımlaşma, isteğe bağlı olarak ve gönüllülük esasına göre gerçekleşir.**

****BENZER KAVRAMLAR****

2-Sosyal Yardım Kavramı:

Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan yardımlardır ve karşılıksızdır.

- **Muhtaçlık şartına ve muhtaçlık kontrolüne bağlı olarak yapılırlar.**
- **Bu yardımların finansmanı bütünüyle muhtaçlık sürdüğü sürece ve devlet tarafından karşılanır.**

****BENZER KAVRAMLAR****

- Sosyal yardımlarda amaç,
- yardım alan kişinin mümkün olan en kısa zamanda yeniden çalışabilme, gelir elde etme ve kendi geçimini sağlayabileceği bir duruma kavuşturulmasıdır
- **Yoksul ve muhtaçlara sosyal güvenlik sağlamada kullanılan temel teknik sosyal yardım tekniğidir.**
 - Sosyal yardım sistemi sosyal güvenlikle asgari seviyede sosyal güvenlik ihtiyacının karşılıksız olarak karşılanmasını sağlayan yardımlardır.

****BENZER KAVRAMLAR****

3-Sosyal Hizmet Kavramı:

Sosyal yardımların hizmet biçiminde yardıma ve desteğe muhtaç kimselere götürülme şekline sosyal hizmet adı verilir.

- **Sosyal hizmet, sosyal yardım ile aynı şartlarda yapılır.**

****BENZER KAVRAMLAR****

- **Sosyal hizmet muhtaçlık şartı, muhtaçlık kontrolüne bağlı olarak karşılıksız olarak yapılan kamu yardımlarıdır.**
- **Sosyal güvenlik sistemi içinde sosyal yardımların bir türevi olarak yapılır.**
- **Karşılıksız olarak ve muhtaçlık durumu sürdüğü sürece yapılır.**

****BENZER KAVRAMLAR****

4-Sosyal Sigorta Kavramı:

Zorunlu bir sigorta tekniğidir ve zorunluluk özelliği ile özel sigortadan ayrılır.

- **Kamu tarafından düzenlenerek uygulanan ve**
 - **prim esasına göre**
 - **millî ölçekte bütün çalışanları kapsayan**
 - **sosyal güvenlik ağı olarak da tarif edilir.**
-
- Sosyal sigorta tekniği günümüz sosyal güvenlik sistemlerinde en çok kullanılan tekniktir.

****İLGİLİ KAVRAMLAR****

1-Özel Sigorta Kavramı:

Aynı riskle karşı karşıya kalmış olan kimselerin bu riskin sonuçlarına karşı dayanışmaya girmesini sağlayan bir tekniktir.

****İLGİLİ KAVRAMLAR****

- **Özel sigorta günümüzde daha çok zorunlu sigorta sistemlerini tamamlayıcı bir sosyal güvenlik tekniği olarak kullanılmaktadır.**
- **Özel sigorta kural olarak isteğe bağlı bir tekniktir;**
- ancak doğal afetler ve trafik için söz konusu olduğu gibi kamu yararını ilgilendiren kapsamlı risklerde zorunluluk unsuru da getirilebilir.

****İLGİLİ KAVRAMLAR****

2-Sosyal Politika:

- **Dar anlamda** işçinin korunması hususunda hazırlanan ve yürürlüğe konulan kamu politikalarını ifade eder.
- **Geniş anlamda** sosyal politika ise toplumda ortaya çıkabilecek sosyal ve iktisadi farklılıkları, sosyal adaletsizlikleri en aza indirmek, sosyal adaleti ve sosyal barışı sağlamaya yönelik her türlü devlet politikasını ifade eder.

****İLGİLİ KAVRAMLAR****

2-Sosyal Politika:

- Sosyal politikalar devlet tarafından hazırlanır ve uygulanır.
- Sosyal güvenlik alanındaki politikalar özünde birer sosyal politikadır.

****İLGİLİ KAVRAMLAR****

3-Sosyal Devlet Kavramı:

Vatandaşların sosyal durumları, refahı ile ilgilenen ve vatandaşlara asgari bir yaşama seviyesi sağlamayı kendisi için bir görev olarak kabul eden bir devlettir.

- **Sosyal devlet vatandaşların sosyal durumları, refahı ile ilgilenen ve vatandaşlara asgari bir yaşama seviyesi sağlamayı kendisi için bir görev olarak kabul eden bir devlettir.**

****İLGİLİ KAVRAMLAR****

- **Sosyal devletin hayata geçirilmesinin asgari şartı sosyal güvenlik sağlanmasıdır.**
- Bu yolla vatandaşlar hem muhtaçlığa karşı korunmuş hem de insan haysiyetine uygun asgari bir hayat seviyesine devlet eli ile kavuşturulmuş olurlar.

****İLGİLİ KAVRAMLAR****

4-Sosyal Adalet Kavramı:

- Toplumda **sosyal farklılıkların ortadan kaldırılmasını,**
- **en aza indirilmesini ve sosyal alanda adaletli bir toplum yaratılmasını** ifade eden bir kavramdır.

****İLGİLİ KAVRAMLAR****

- Sosyal adaletin sağlanması, toplumda üretilen mal ve hizmetlerin **adil bir biçimde bölüşülmesine**;
- **fırsat eşitliğinin sağlanmasına** ve sonuçta yaşanabilir huzurlu bir toplumun sağlanmasına katkı sağlar.
- **Sosyal güvenlik sisteminin gelir dağılımı fonksiyonu sosyal adaletin sağlanması bakımından önemlidir.**

****İLGİLİ KAVRAMLAR****

5-Sosyal Dayanışma Kavramı:

- **Toplum içinde yaşayan bireylerin ekonomik ya da sosyal amaçla bir araya gelmeleri; yardımlaşmaya girmeleridir.**
- Geleneksel sosyal güvenlik tekniklerinin de merkezini oluşturan sosyal yardımlaşma ve dayanışmada karşılıklı bağlılık ve gönüllülük esastır.

****İLGİLİ KAVRAMLAR****

6-Sosyal Devlet ve Sosyal Refah Kavramı:

- Refah devleti sosyal refahın vatandaşlara götürülmesi amacıyla devletin ekonomiye aktif ve kapsamlı müdahalelerde bulunmasını öngören bir devlet anlayışıdır.
- Refah devleti sosyal refahın (**social welfare**) sağlanması ve refahın geliştirilmesi için katkı ve destek sağlamayı üstlenir.

****İLGİLİ KAVRAMLAR****

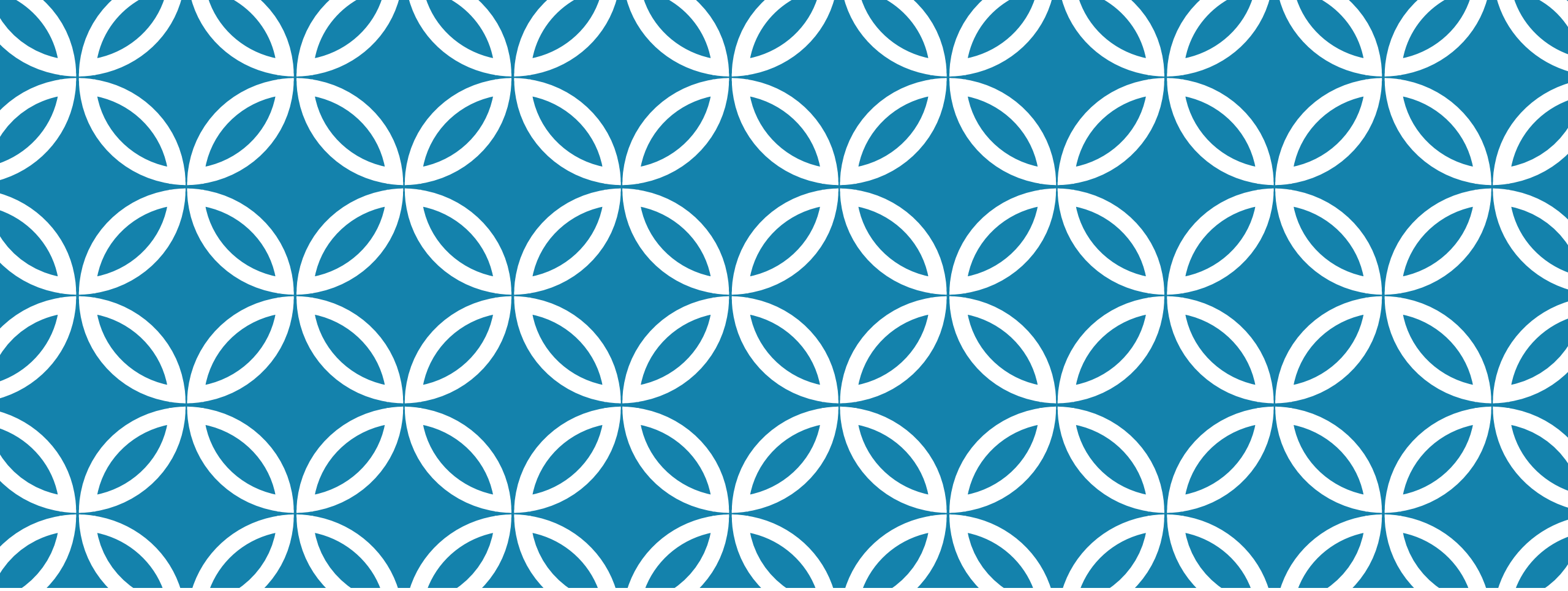
6-Sosyal Devlet ve Sosyal Refah Kavramı:

- Refah devleti;
- birey ve ailelere asgari bir gelir garantisi sağlanması, kişilerin sosyal risklerle mücadelesine destek olması ve vatandaşların tümüne en iyi yaşama standartlarının sağlanmasını gaye edinir.

****İLGİLİ KAVRAMLAR****

6-Sosyal Devlet ve Sosyal Refah Kavramı:

- Refah devleti, sosyal güvenliğin sağlanmasını olmazsa olmaz nitelikte görev kabul eden devlettir.
- Yani; Sosyal güvenlik garantisi sağlama amacıyla sosyal güvenlik politikaları geliştirmek ve sistemleri oluşturmak, refah devletinin görevidir.

3-SOSYAL GÜVENLİĞİN AMACI

3-SOSYAL GÜVENLİĞİN AMACI

- **Modern anlamda sosyal güvenliğin amacı,**
- **sosyal güvenliğin konusu olan risklerin sonuçlarına karşı kişiye gelir emniyeti sağlamaktır.**

3-SOSYAL GÜVENLİĞİN AMACI

- Sosyal güvenliğin konusu olan riskler,
- ne zaman gerçekleşeceği bilinmeyen,
- gerçekleşmeleri mutlak ya da muhtemel olan,
- kişiye yönelik bulunup gerçekleştiğinde kişide
 - *gelir kesilmesi* (işsizlik, malullük, yaşlılık vb.),
 - *gelir azalması* (yaşlılık) ya da
 - *gider artışına* (analık, hastalık vb.)
- yol açan tehlikelerdir.

3-SOSYAL GÜVENLİĞİN AMACI

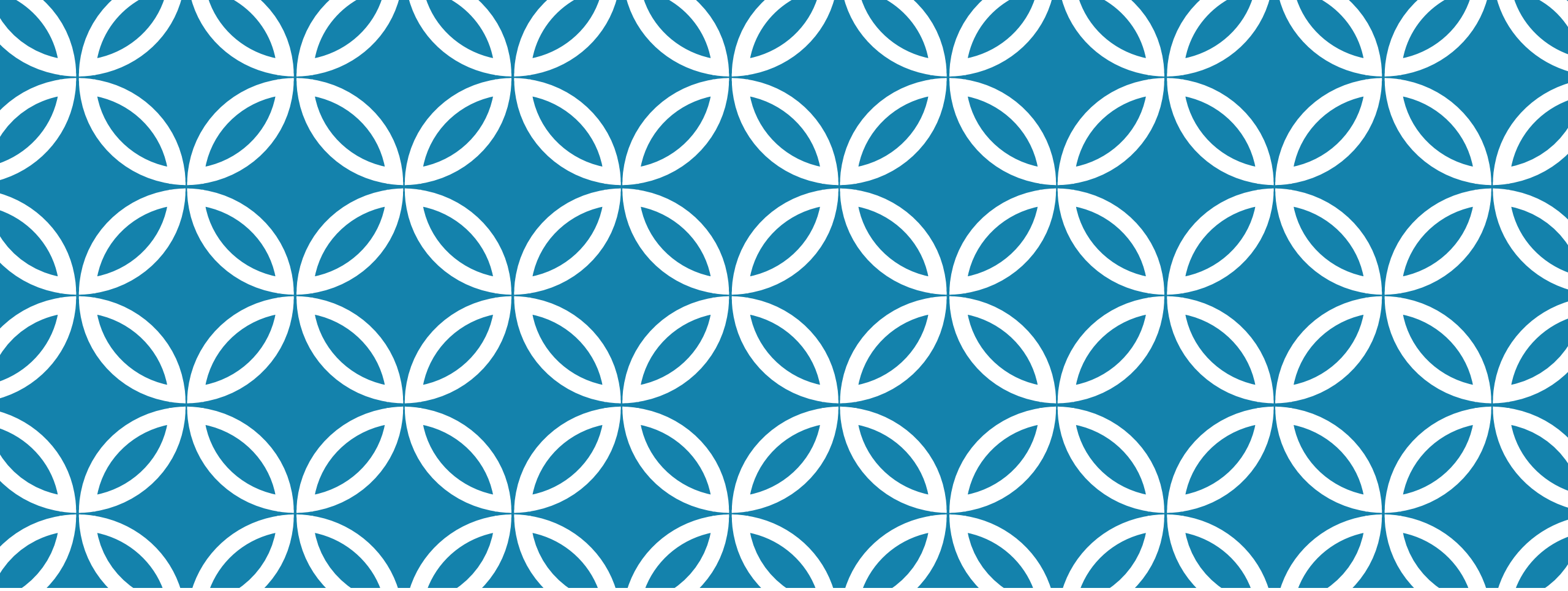
- Bu tehlikeler **kişinin bütçesinde gelir-gider dengesini bozmakta** ve kişiyi ve geçindirmekle yükümlü olduğu ailesini muhtaç duruma düşürmektedir.
- İşte modern anlamda sosyal güvenlik kişiye bozulan bu gelir-gider dengesini sağlama; en azından belirli ölçüde düzeltme imkânı sağlayan bir gelir garantisini sunmaktadır.

3-SOSYAL GÜVENLİĞİN AMACI

- **Sosyal güvenliğin amacı risklerin önlenmesi değildir.**
- **Sosyal güvenliğin konusu risklerin önlenmesinden ziyade risklerin ekonomik sonuçlarına karşı tedbir hazırlamak ve kişilerin muhtaçlığa düşmekten korunmalarını sağlamaktır.**

3-SOSYAL GÜVENLİĞİN AMACI

- Sosyal güvenlik kişilere muhtaçlığa düşmekten kurtulmak kadar hayat seviyelerinin düşmeyeceği konusunda da bir güvenlik duygusu kazandırma amacı taşır.
- Sosyal güvenliğin sağladığı güvenlik işte bu anlamda bir güvenliktir.

4-SOSYAL GÜVENLİĞİN ÖNEMİ

4-SOSYAL GÜVENLİĞİN ÖNEMİ

- Sosyal güvenlik, bütün insan hakları bildirgelerinde yer verilen ve tanımlanan temel ve vazgeçilemez bir insan hakkıdır.

4-SOSYAL GÜVENLİĞİN ÖNEMİ

Sosyal Önemi

- Sosyal güvenlik sosyal dayanışmanın ürünü olduğu gibi sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı da güçlendirir.
- Sosyal güvenlik, güvenlik, sosyal bütünleşme, sosyal yabancılaştırmanın önlenmesine de katkı sağlar.
- Sonuçta sosyal güvenlik bir arada toplu olarak yaşayan insanlar arasında sosyal barışın sağlanması, sosyal dayanışmanın kuvvetlenmesi ve sosyal ahengin sağlanması açısından önem taşır.

4-SOSYAL GÜVENLİĞİN ÖNEMİ

İktisadi Önemi

- Sosyal güvenlik sistemi, ister kamu isterse özel nitelikli sosyal güvenlik sistemleri olsun **özünde bir tasarruf sistemidir.**
- **Sosyal güvenlik bir gelir garantisi sağlar.**
- **Bu gelir garantisi tüketimin sürdürülmesine de katkı sağlar.**

4-SOSYAL GÜVENLİĞİN ÖNEMİ

İktisadi Önemi

- Sosyal güvenliğin gelir dağılımına da katkısı söz konusudur.
- Sosyal güvenlik sayesinde zenginlerden fakirlere; üst gelir gruplarından alt gelir gruplarına yönelik dikey bir gelir dağılımı gerçekleşir.

4-SOSYAL GÜVENLİĞİN ÖNEMİ

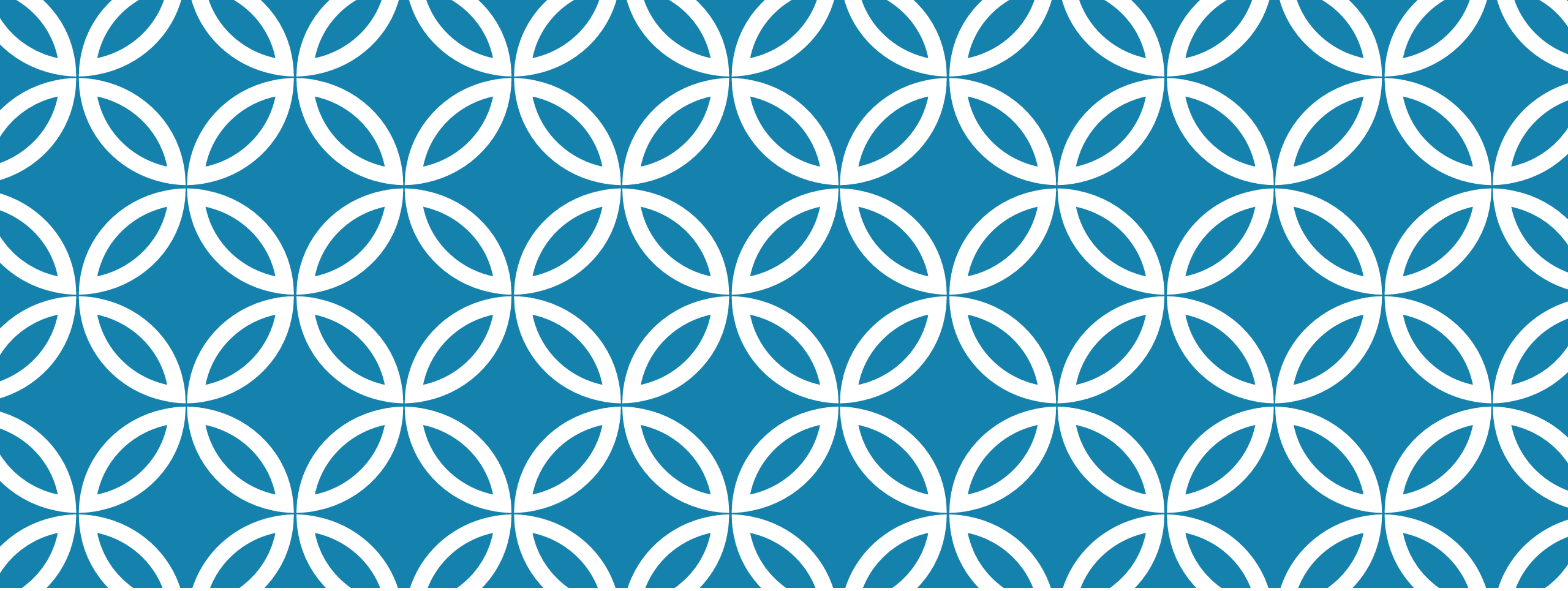
Hukuki Önemi

- Sosyal güvenlik, insan için hak; devlet bakımından da bir yükümlülüktür.

4-SOSYAL GÜVENLİĞİN ÖNEMİ

Siyasi Önemi

- Sosyal güvenliğin sağlanmış olması, vatandaşın devlete olan güven ve desteğine de olumlu katkı sağlar.
- Bu nedenledir ki “*sosyal güvenlik millî güvenliğin harcıdır*” görüşünün anlamlı olduğu düşünülmektedir.
- İyi bir sosyal güvenlik sistemi, ülkede hem vatandaşların geleceğe güvenle bakmalarına yol açmakta hem de ülkeye bağlılıklarını arttırmaktadır.
- Bunun da siyasi getirisi siyasi istikrarın sağlanması olarak kendini gösterecektir.

5-SOSYAL GÜVENLİĞİN İLGİLİ OLDUĞU BİLİM DALLARI

5-SOSYAL GÜVENLİĞİN İLGİLİ OLDUĞU BİLİM DALLARI

Sosyal Güvenliğin ilgili olduğu bilim dalları şunlardır:

1-Sosyal Güvenlik Hukuku

2-İş Hukuku

3-Sosyal Politika

4-İktisat

5-SOSYAL GÜVENLİĞİN İLGİLİ OLDUĞU BİLİM DALLARI

1-Sosyal Güvenlik Hukuku

- Sosyal güvenlik ihtiyacı, bu ihtiyacın karşılanmasında kullanılan teknikler, sosyal güvenliğin konusu olan riskler,
- Sosyal güvenliğin finansmanı ve iktisadi, sosyal, siyasi etkileri gibi bütün konular sosyal güvenlik hukukunun ilgi alanı içinde kalan konulardır.

5-SOSYAL GÜVENLİĞİN İLGİLİ OLDUĞU BİLİM DALLARI

1-Sosyal Güvenlik Hukuku

- Sosyal güvenlik hakkı ve içeriğinin ne olduğu;
- sosyal güvenliğin karşıladığı riskler;
- bu risklerden faydalanma şartları;
- kimlere hangi şartlarla nasıl bir sosyal güvenlik sağlanır
- sorularının cevabı sosyal güvenlik hukukunda bulunur.

5-SOSYAL GÜVENLİĞİN İLGİLİ OLDUĞU BİLİM DALLARI

1-Sosyal Güvenlik Hukuku

- Özetle **sosyal güvenlik hukuku sosyal güvenlik hakkının içeriğini ve kullanılış biçimini düzenleyen hukuki mevzuat, yargı kararları ve doktrinin görüşleri etrafında** ortaya çıkmış bir hukuk alanıdır.

5-SOSYAL GÜVENLİĞİN İLGİLİ OLDUĞU BİLİM DALLARI

2-İş Hukuku

- İşçinin korunması arayışının ortaya çıkardığı bir hukuk alanıdır.
- İş hukuku işçinin korunmasını;
- sosyal güvenlik ise işçiler de dâhil olmak üzere bütün insanların sosyal güvenliklerinin sağlanmasını konu alır.

5-SOSYAL GÜVENLİĞİN İLGİLİ OLDUĞU BİLİM DALLARI

3-Sosyal Politika

- Sosyal güvenlik alanındaki kamu politikaları, birer sosyal politikadır.
- Sosyal güvenlik adı altında atılacak her adım özünde sosyal politika adımıdır.
 - Çünkü sosyal güvenlik politikaları, sosyal güvenlik hizmetleri birer sosyal politika tedbiri olarak gündeme gelir ve uygulanır.
- Dolayısı ile sosyal politikanın bir alanı da sosyal güvenliktir.

5-SOSYAL GÜVENLİĞİN İLGİLİ OLDUĞU BİLİM DALLARI

3-Sosyal Politika

- Sosyal politika, daha geniş ve kapsayıcı olarak sosyal güvenliğin sağlanmasını da konu alır ve inceler.
- Zira sosyal barışın sağlanması, sosyal adaletin ve gelir dağılımının gerçekleştirilmesine sosyal güvenliğin önemli bir katkısı vardır.

5-SOSYAL GÜVENLİĞİN İLGİLİ OLDUĞU BİLİM DALLARI

4-İktisat

- Sosyal güvenlik alanı amacı kişilere gelir garantisi sağlamaktır.
- **Gelir garantisi sisteminin kurulması, iktisatla doğrudan ilgili bir faaliyettir.**
- **Gelirin yaratılması (üretim) ve dağıtılması (paylaşım-bölüşüm) konuları iktisadın temel konusudur.**
 - Ayrıca sosyal güvenlik sistemleri bir yönü ile tasarruf diğer yönü ile harcama yani talep ile yakından ilgilidir.

5-SOSYAL GÜVENLİĞİN İLGİLİ OLDUĞU BİLİM DALLARI

4-İktisat

- Sosyal güvenlik garantisi sağlama amacıyla yapılan tasarrufların birikimi ile oluşan fonların ekonomide önemli etkileri de vardır.
- Yani sosyal güvenlik alanında alınan kararlar iktisadi sonuçları olan kararlardır.
- Prim miktarları, emekli aylıkları gibi konularda alınan her kararın iktisadi sonuçları olur.
- Sonuçta bu iki alan, birbirleri ile yakından ilgili iki alandır.

???

- Refah devleti sosyal güvenlik alanında sizce ne tür katkılarda bulunur?
- Sosyal Devlet Nedir?